

**Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal
Népjóléti Iroda**

Ikt. szám: 17001/2014.

Tájékoztató

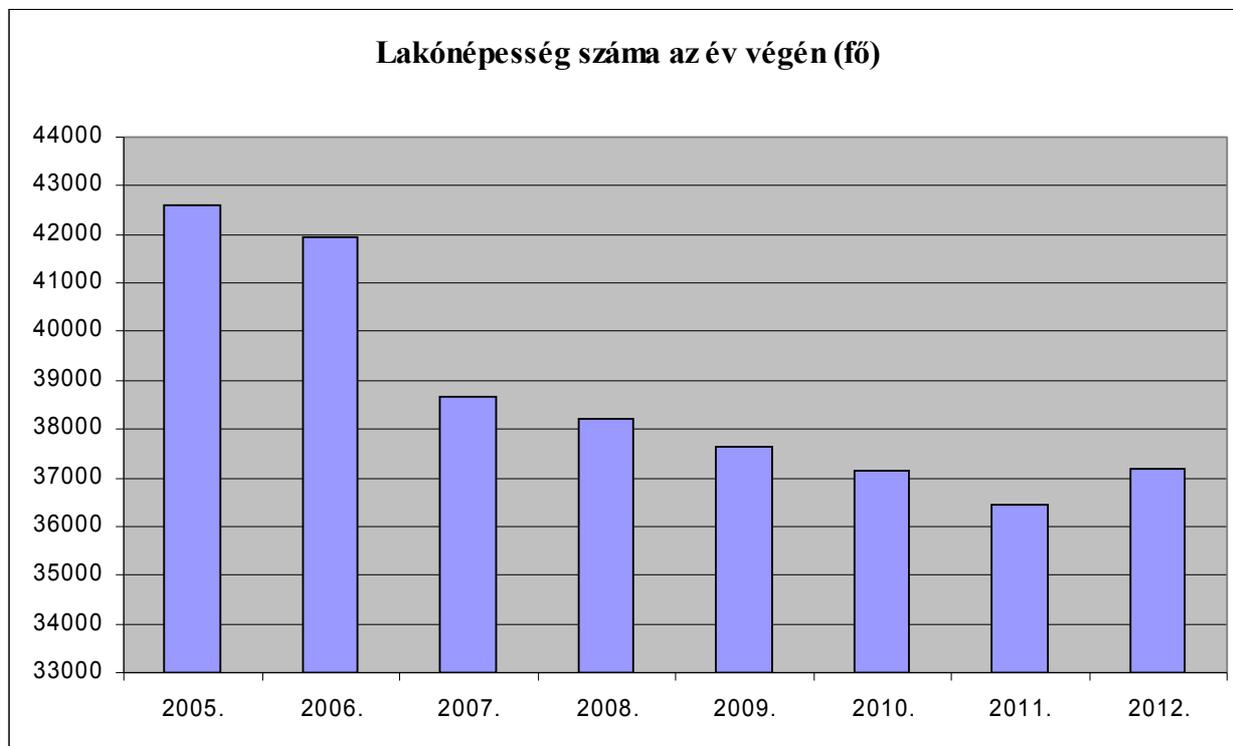
Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2013. évi ellátásáról

Tisztelt Közgyűlés!

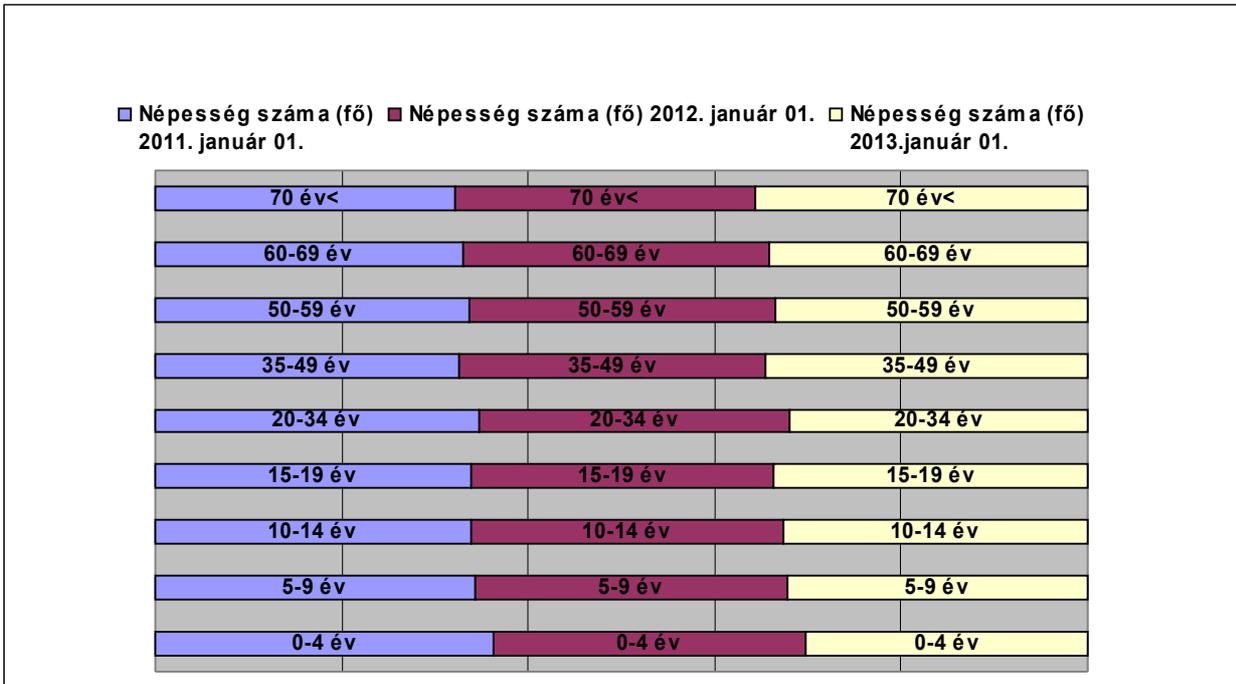
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, amelyet a közgyűlés megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Nógrád Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának, mely szerv az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé. Javaslát esetén azokat a települési önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a szociális és gyámhivatalt.

A törvényi kötelezettségen túl a tájékoztató közvetlenül is hat a szakmai munkára azáltal, hogy évente összefoglalva bemutatásra kerül a gyermekvédelmi területen végzett munka, elemezve az elvégzett és a még ránk váró feladatokat.

I. Demográfiai adatok

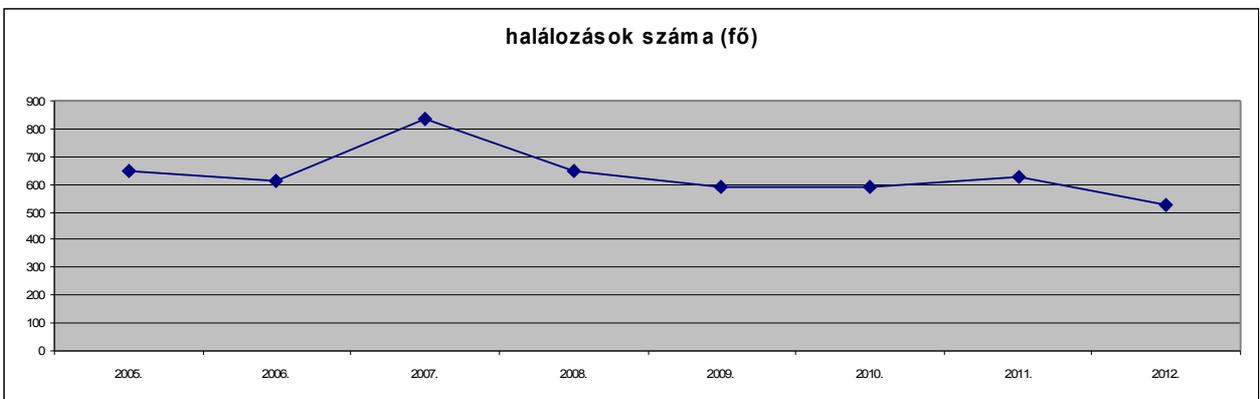
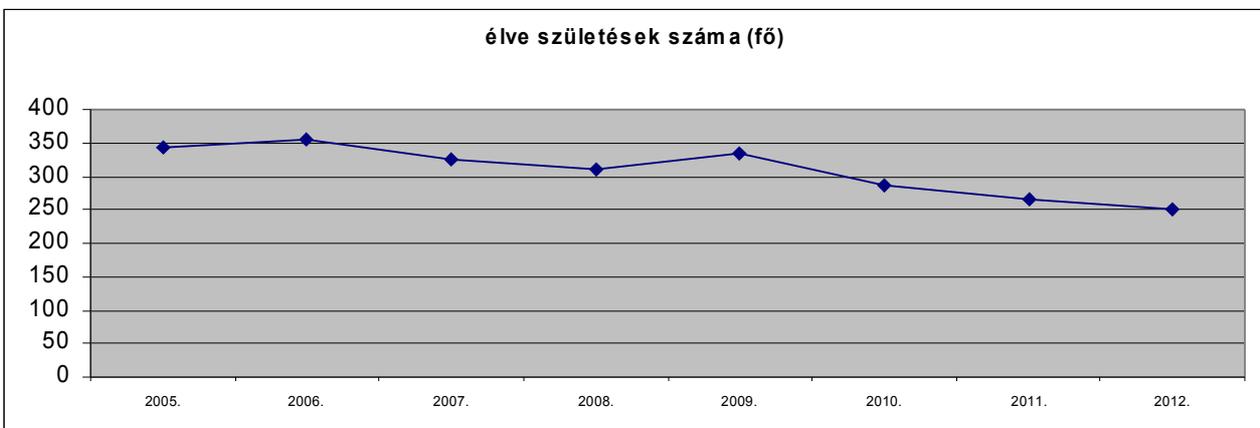

A népesség számának, korcsoportos megoszlásának változása Salgótarjában

A lakosságra az előregedés jellemző.

Az alábbi két táblában az élve születések és a halálozások arányát tekinthetjük meg:

A fenti diagramokban bemutatott demográfiai adatok alapján megállapítható, hogy a város népessége 2011-ig évről évre fogyott, 2012-ben némi emelkedés következett be, azonban a 35-49 év fölötti korosztály a népességen belül nő, míg az az alatti korosztály csökken.

Abban, hogy a népesség növekedésnek induljon, vagy hosszú távon egyensúlyba kerüljön, a családok mellett nagy szerep jut a különböző szociálpolitikai támogatási intézkedéseknek, de a gyermekvédelmi ellátórendszernek is.

II. Gyermekvédelmi ellátórendszer

A gyermekvédelmi ellátórendszer feladata a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítása.

Azoknak a családoknak, akik semmilyen módon sem képesek saját erőből átmenetileg, vagy tartósan megélhetésüket biztosítani, szelektív és célzott szociális gondoskodáson keresztül kell segítséget nyújtani.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat, melyben részt vesznek civil szervezetek, egyházi szervezetek, egyéni vállalkozók is.

A fenti szervezeteken túlmenően számos más szervezetnek is feladata a gyermekek védelme, melyek veszélyeztetettség észlelése esetén kötelesek jelezni a gyermekjóléti szolgálatnak. E szervek közé tartoznak többek között a köznevelési intézmények, a családsegítő szolgálatok, a rendőrség, a bíróság, az ügyészség, a pártfogói felügyelői szolgálat; vagy akár a házi gyermekorvosok, a gyerekekkel kapcsolatba kerülő civil szervezetek; de bármely állampolgár is tehet, sőt köteles is bejelentést tenni, ha gyerekbántalmazást vagy más módon történő veszélyeztetést tapasztal.

A Gyvt. – elkülönítve a hatósági intézkedéseket és a szolgáltatásokat - meghatározza az egyes szervek feladatait a gyermekvédelmi ellátórendszerben.

A Gyvt. által meghatározott hatósági intézkedések és szolgáltatások:

- a pénzbeli és természetbeni ellátások (*rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, gyermek-tartásdíj megelőlegezése, otthonteremtési támogatás*),
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások (*gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása, gyermekek átmeneti gondozása*),
- a gyermekvédelmi szakellátások (*otthon nyújtó ellátás, utógondozói ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás*), valamint
- a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések (*hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, a védelembe vétel, a családba fogadás, az ideiglenes hatályú elhelyezés, a nevelésbe vétel, a nevelési felügyelet elrendelése, az utógondozás elrendelése, az utógondozói ellátás elrendelése*).

A települési önkormányzatok feladata a gyermekek védelme helyi ellátórendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

Ennek érdekében Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013-ban is biztosította az arra rászoruló gyermekek, gyermekes családok részére a pénzbeli, természetbeni, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó ellátásokat, elősegítve ezzel a Gyvt. legfontosabb célkitűzését: a gyermekek családban történő nevelését.

A pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz kapcsolódó ügyintézés, valamint a hatósági intézkedéseket a Polgármesteri Hivatal Népjóléti Irodáján 2013-ban három fő látta el. Ebből egy fő kapcsolt munkakörben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás ügyintézését, két fő, egy fő szociális munkás főiskolai végzettségű és egy fő szakirányú OKJ-s képzéssel rendelkező, középiskolai ügyintéző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez, illetve az óvodáztatási támogatáshoz kapcsolódó ügyintézését végezte.

2013. január 1-jétől a járások megalakulásával a polgármesteri hivatalból két fő gyermekvédelmi ügyintéző – a feladatkörével együtt – átkerült a járási hivatalhoz.

Az önkormányzat feladatellátási kötelezettségébe tartozó személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat 2013. július 1-jétől a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása fenntartásában működtetett Egészségügyi-Szociális Központ biztosítja.

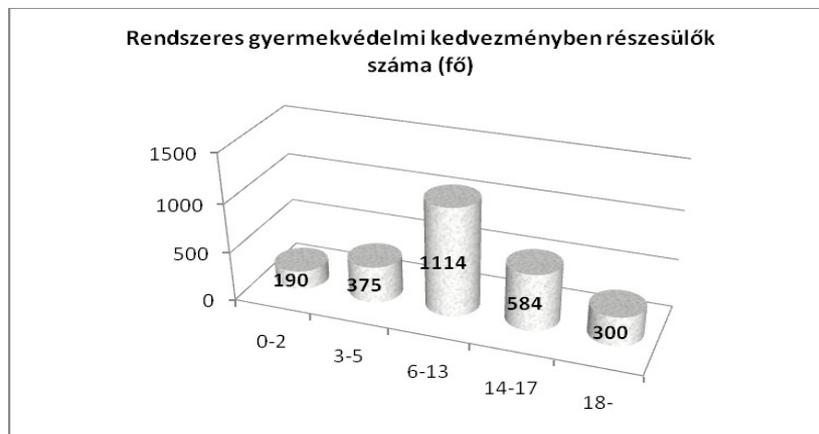
II.1. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A pénzbeli és természetbeni ellátások célja az, hogy a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családokat segítsék annak érdekében, hogy a gyermek családi környezetben történő ellátása biztosított legyen.

II.1.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére, a Gyvt-ben meghatározott természetbeni támogatásra, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények (pl. ingyen tankönyv) igénybevételére.

2013 december 31-én nyilvántartott rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma: 2563 fő. Korcsoportonkénti megoszlását az alábbi diagram mutatja:

2013 évben 76 esetben került elutasításra a benyújtott kérelem, a kérelmek elutasításának több oka volt, a leggyakoribb eset, hogy a családban az egy főre jutó nettó jövedelem, vagy a család vagyonának az értéke meghaladta a jogszabály által megengedett értékhatárt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült gyermekek közül 104 gyermek tartósan beteg, fogyatékos. 260 családban nevelkedik 3 vagy annál több gyermek. Összesen 546 egyedülálló szülő gyermeke részesül az ellátásban.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására indult eljárásoknál 29 esetben kellett az eljárást megszüntetni, mert az ügyfél hiánypótlásnak nem tett eleget, vagy kérelmét visszavonta. 31 esetben megszüntetésre került a jogosultság lakhelyváltozás, jövedelemváltozás, nagykorú esetében tanulmányainak befejezése vagy a kk. törvényes képviselője személyének megváltozása okán.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatos döntések ellen 3 esetben nyújtottak be fellebbezést. A fellebbezésben foglaltakat megvizsgálva a másodfokú hatóság az első fokon hozott döntést két esetben helybenhagyta, egy esetben pedig új eljárásra kötelezte hiánypótlás miatt. A hiánypótlásnak az ügyfél nem tett eleget, ezért az eljárás megszüntetésre került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó normatív kedvezmény a Gyvt. 151. § (5) bekezdése szerint, a gyermekétkeztetés esetén

- a) a bölcsődés, az óvodás, az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a fogyatékos gyermekek nappali ellátását nyújtó, a szociális törvény hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett a jogszabályban meghatározott életkorú és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után az intézményi térítési díj 100 %-át
- b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-át,
- c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50 %-át, d) az a) pont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-át kedvezményként kell biztosítani.

Az intézményes ellátásban részesülő gyermekek számára az étkeztetést vásárolt élelmezéssel, a Sodexo Magyarország Kft. közreműködésével biztosította az önkormányzat.

2013. év során az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetést (jogcímenként) az alábbi táblázat mutatja be:

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek (adag)	Három vagy többgyermekes családban élő gyermek (adag)	Tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek (adag)
Óvodákban	347,31	57,88	30,44
Általános iskolákban	1079,62	169,49	95,23
Gimnáziumokban	35,28	51,68	13,04
Szakközépiskolákban	12,32	5,28	1,09
Szakiskolában	1,30	0	4,38
Kollégiumban	125,62	0	0

(az adatok tájékoztató jellegűek, a vidékről bejáró tanulókat is tartalmazza: KIGSZ-től)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan az a gyermek, illetve fiatal felnőtt, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága 2013. augusztus 1-jén, illetve 2013. november 1-jén fennállt, természetbeni támogatásban (Erzsébet - utalvány) részesült. 2013. év augusztusában 2310 fő kiskorú és 265 fő nagykorú, 2013. novemberében 2395 fő kiskorú és 311 fő nagykorú részesült támogatásban, melynek esetenkénti összege gyermekenként 5.800 Ft volt, emellett pótigény benyújtására is sor került.

2013. szeptember 01-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása mellett gyámhatósági feladatként jegyzői hatáskörben, határozat formájában kerül megállapításra a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet.

A törvény felsorolja azokat az eseteket, amelyek alapján a gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete megállapítható.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg, vagy azt követően kérelemre – külön döntésben, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását. Tekintettel arra, hogy a megállapítás időben eltérhet egymástól, és külön határozatban kell rendelkezni róla, az adminisztratív terheket rendkívül megnöveli.

(A megállapított hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek adatai a melléklet szerinti táblázatban található! A táblázat 2013. szeptember.01-től 2013. december 31 időszakra vonatkozik.)

II.1.2. Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

Ezen támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

2013. évben nem volt ilyen irányú kérelem.

II.1.3. Szociális nyári gyermekétkeztetés

A 30/2013. (IV.30.) EMMI rendelet alapján 2013. év nyarán is lehetőség nyílt központi támogatással a szociális nyári gyermekétkeztetés megszervezésére, amely lehetőséggel az önkormányzat élt is. Ennek keretében a Gyermekjóléti Központon keresztül, 2013. június 17-től 2013. augusztus 30-ig 1080 rászoruló gyermek programba történő bevonására volt lehetőség. Salgótarjánban három helyszínen, a SÁIK Petőfi Sándor és Arany János Tagiskolákban, valamint a Kollégiumban, munkanapokon meleg étel került kiosztásra a rászoruló gyermekek részére. Az ebédkiosztás a Gyermekjóléti Központ, a Sodexo Magyarország Kft. munkatársainak közreműködésével polgárőrök segítségével valósult meg.

Az önkormányzat, az eddigi évekhez hasonlóan a szociális nyári gyermekétkeztetéshez 356.400 Ft önerő biztosítását vállalta, melyet az ágazatért felelős miniszter elszámoláskor megtérített az önkormányzat részére, így összesen 25.660.800 Ft támogatásból biztosítottuk a 2013. évi nyári gyermekétkeztetést, mely 100%-ban felhasználásra került a feladat ellátására.

II.1.4. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló 12/2006. (IV.27.) számú rendeletében szabályozta a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás igénybevételének, folyósításának helyi feltételeit, módját.

Az önkormányzat a rendelet alapján rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítette azt a gyermeket, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (28.500 Ft/fő volt) nem haladta meg, és a család időszakos létfenntartási gonddal küzd, illetve létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban 2013. december 31-ig 793 család 1178 gyermeke részesült, 6.156 eFt összegben. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megítélésére leggyakrabban család gondozói javaslatra, betegségből adódó többletkiadások miatt, valamint iskoláztatással kapcsolatos magas költségek miatt került sor. A támogatást a központi költségvetés nem fedezi.

II.1.5. Óvodáztatási támogatás

Az óvodáztatási támogatás célja a kisgyermek óvodába történő járásának elősegítése.

2013. szeptember 1-jétől új szabályok jelentek meg az óvodáztatási támogatás jogosultsági feltételeiben is. Az óvodáztatási támogatással kapcsolatos legfontosabb változás, hogy 2013. szeptember 01. napjától nemcsak a szülő, de a családba fogadó gyám is kérelmezheti, továbbá, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság és a szülő iskolai végzettségéről (8 általános vagy annál alacsonyabb) tett önkéntes nyilatkozata helyett a halmozottan hátrányos helyzet (új feltételek szerinti) megállapítása az egyik jogosultsági feltétel. Emellett a törvény meghatározza azt is, hogy mi számít rendszeres óvodába járásnak.

A folyósításra továbbra is június és december hónapokban kerül sor, amennyiben a feltételek továbbra is fennállnak.

Az önkormányzat Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének, az óvodáztatási támogatásról szóló 34/2011.(VIII.25.) Ör. számú rendeletének 2. § (1) bekezdése alapján az első alkalommal folyósításra kerülő óvodáztatási támogatást természetben, utalvány formájában biztosítja. A természetben nyújtott óvodáztatási támogatás célja a gyermek rendszeres óvodába járásának segítése, formája különösen utcai ruha, utcai cipő, váltóruha, váltócipő, tisztasági csomag biztosítása.

A további óvodáztatási támogatás igénylése iránt nem kell külön kérelmet előterjeszteni, és a folyósításáról nem kell külön döntést hozni, azonban a további alkalommal (az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig tárgyév június, illetve december hónapjában) történő pénzügyi támogatás kifizetésére csak akkor kerülhet sor, amennyiben a hivatalból indult eljárás megállapítása szerint az óvodáztatási támogatásra való jogosultság feltételei (rendszeres óvodába járás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megléte) továbbra is fennállnak.

2013. júniusában 17 fő első alkalommal, 95 fő második alkalommal, 2013. év decemberében 12 fő első, 72 fő második, vagy többszöri alkalommal részesült ezen ellátásban.

Az óvodáztatási támogatás elbírálása, illetve felülvizsgálata 196 jogosult esetében, 20 esetben született elutasító döntés, melynek fő indoka, hogy a rendszeres óvodába járás feltételei nem teljesültek.

A jogszabályi kötelezettségnek eleget téve a határozatok egy példányának megküldésével értesítettük az óvodát a jogosultság megállapításáról. A hivatal és az óvoda között a kapcsolattartás jól működik, a törvényi feltételeknek megfelelően (május 08-ig, és november 08-ig) az óvodák megküldik az igazolásokat a rendszeres óvodába való járásról, valamint tájékoztatásukat a kk. gyermek óvodai nevelésének befejezéséről.

II.2. Felügyeleti ellenőrzés

Nógrád Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2013. évben nem végzett felügyeleti ellenőrzést a Polgármesteri Hivatalban.

III. Gyermekjóléti Szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás Salgótarjában 2007. július 1-től 2013. június 30-ig a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központján belül a Gyermekjóléti Központ keretében került megszervezésre.

2013. július 1-től a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása, Egészségügyi-Szociális Központ Gyermekjóléti Központja látja el a kötelező önkormányzati feladatot.

A Gyermekjóléti Központ sokrétű, szerteágazó tevékenységet végez. Biztosítja a gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatásokat és a speciális szolgáltatásokat. A Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai ingyenesek, a működés nem hatósági, hanem szolgáltató jellegű. A segítségnyújtás főbb formái között információ közvetítés, tanácsadás, ügyintézés, érdekvédelem, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel. A családgondozás a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében folyik, melynek fő módszere az egyéni esetkezelés és a csoportos szociális munka.

III.1. A Gyermekjóléti Központ személyi feltételei:

A Gyermekjóléti Központ főállású dolgozóinak létszáma összesen: 22 fő.

Salgótarjában (a székhelyen) dolgozik:

- 1 fő szakmai vezető
- 11 fő családgondozó
  - közülük: 1 fő főállásban, és 2 fő félállásban végzi az utcai szociális munkát,
  - 1 fő részmunkaidőben látja el a kórházi szociális munkát,
  - 2 fő részmunkaidőben a kapcsolattartási ügyeletet látja el,
  - valamint, a családgondozók heti váltásban készenléti ügyeletet is ellátnak
  - 1 fő tanácsadó
- 2 fő családgondozó asszisztens

Részmunkaidőben, megbízási szerződéssel foglalkoztatottak:

- 1 fő fejlesztő pedagógus (heti 20 órában, csak az I. félévben volt betöltve a munkakör)
- 1 fő jogász (heti 10 órában)
- 2 fő pszichológus (havi 4 alkalommal szupervízió keretében, és heti 15 órában)

Tárgyi feltételek:

A Gyermekjóléti Központ elhelyezése 3 különálló, és 3 egybenálló irodában valósul meg. Az interjúszobát, a családsegítő szolgálattal, fejlesztőpedagógussal, pszichológussal és a jogással közösen használják.

Felügyeleti ellenőrzés:

2013-ban egy alkalommal tartott utóellenőrzést a Nógrád Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala. A gondozotti létszámot alapul véve a gyermekjóléti szolgálatnál a családgondozók száma 4 fővel kevesebb, ezért a személyi feltételek biztosítása érdekében felhívta a fenntartót a jogszabályi előírások betartására. Addig, amíg a személyi feltételeket nem sikerül maradéktalanul teljesíteni, a megfelelő végzettségű, házi segítségnyújtásban dolgozó családgondozók biztosítják a gyermekek ellátását.

A Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenysége Salgótarjánban 2012-ben, illetve 2013-ban

Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma 2012-ben	Szakmai tevékenységek száma 2013-ban	Különbözet %-os aránya	
Gondozott családok száma		280	288	+2,9%	
Gondozott gyermekek száma		521	494	-5,4%	
- Ebből alapellátásban gondozott		335	309	-8,3%	
- Ebből védelembe vétel mellett gondozott		124	119	-4,1%	
- Ebből szakellátásban lévő gyermekek		62	60	-3,2%	
1	Információnyújtás	1354	851	-37,2%	
2	Tanácsadás	506	491	-3%	
3	Segítő beszélgetés	918	913	-0,5%	
4	Hivatalos ügyekben való közreműködés	823	489	-40,5%	
5	Családlátogatás	1187	976	-17,8%	
6	Közvetítés más szolgáltatásba	109	111	+1,8%	
7	Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	44	35	-20,5%	
8	Felülvizsgálati tárgyaláson való részvételek	Átmeneti nevelés	13	16	+23%
9		Védelembe vétel	33	34	+3%
10	Elhelyezési értekezleten ill. tárgyaláson való részvétel	14	19	+35,7%	
11	Pszichológiai tanácsadás	90	99	+10%	

12	Jogi tanácsadás	312	259	-17%
13	Fejlesztőpedagógusi ellátás	87	187	+114%
14	Konfliktuskezelés	17	10	-41%
15	Szakmaközi megbeszélés	2	2	0
Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma 2012-ben	Szakmai tevékenységek száma 2013-ban	Különbözet %-os aránya
16	Esetkonferencia	21	8	-62%
17	Örökbefogadással kapcsolatos intézkedések	0	0	0
18	Adományozás	136	113	-17%
19	Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	1	7	+700%
20	Összesen (1-20)	5 667	4 620	-18,5%

**Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint Salgótarjánban
2012-ben, illetve 2013-ban**

	Megnevezés	Kezelt problémák száma 2012-ben	Kezelt problémák száma 2013- ban	Különbözet %-os aránya
1	Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)	929	594	-36%
2	Gyermeknevelési	807	575	-28,8%
3	Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	183	109	-40,5%
4	Magatartászavar, teljesítményzavar	309	310	+0,3%
5	Családi konfliktus (szülők egymás közt, szülők-gyermek közti)	83	98	+18%
6	Szülők vagy a család életvitele	221	136	-38,5%
7	Szülői elhanyagolás	39	20	-48,8%
8	Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	4	17	+425%
9	Fogyatékoság, retardáció	15	17	+13%
10	Szenvedélybetegségek	79	126	+59%
11	Összesen	2 669	2002	-25%

A 2013. évi statisztikai adatok rövid összegzése a fenti táblázatok alapján Salgótarjában:

A táblázatokból látható, hogy minimális csökkenés mutatkozik szinte mindenütt Salgótarjában a szakmai tevékenységeknél és a kezelt probléma típusoknál is az előző évhez képest (míg a térség összes településén minimális az emelkedés).

Ennek okai között szerepel az is, hogy 2013-ban több családgondozó ment el a gyermekjóléti központból más területre, helyüket a tárgyévben csak részben sikerült betölteni.

Továbbra is a köznevelési intézményekből érkezik a legtöbb jelzés, ez összefügg az új és egyszeri esetek, valamint a családlátogatások jelentős számával.

Kissé nőtt a gondozott családok száma, valamint jelentősen nőtt az első félév adatai alapján a fejlesztőpedagógiai szolgáltatást igénybevevők száma. Sajnos emelkedés tapasztalható az előző évhez képest a családon belüli bántalmazásnál és a szenvedélybetegséggel érintettek eseteinél.

III.2. A Gyermekjóléti Központ alapfeladatain túl biztosított speciális szolgáltatásai:

Kórházi szociális munka:

A kórházi szociális munka célja, hogy a kórházi szociális munkás, a kórházi szociális és egészségügyi szakemberekkel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében. Az egészségügyi intézményeknek gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel kell élniük az intézmény felé a további elhanyagolás, bántalmazás megakadályozása érdekében.

2013-ban 19 jelzés érkezett a Szent Lázár Megyei Kórház szociális munkásától a Gyermekjóléti Központhoz.

Ebből hét jelzést továbbított a kórházi szociális munkás más települések családgondozói felé, 12 salgótarjáni gyermek már szerepelt a gyermekjóléti központ nyilvántartásában.

Főbb jelzett esetek: cukorbetegséggel összefüggő rossz diéta, szülő gyógyszerének bevétele, esés következtében eszméletvesztés, gyomorfertőzés, rossz táplálás, folyadékhiány, bőrfertőzés, fulladás, alkoholos állapot, elhanyagolás, gyógyszerek nem kiváltásából eredő állapotrosszabbodás.

A családgondozók minden jelzést követően fölkeresték a családot, megtették a szükséges intézkedéseket.

Utcai szociális munka:

Az utcai- és lakótelepi szociális munkát 3 főből álló operatív munkacsoport látja el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék a veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat és számukra alternatívákat kínáljanak szabadidejük hasznos eltöltésére. Különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akik napközben az iskolai órákról kimaradnak, illetve akik otthonról önkényesen vagy szüleik miatt eltávoznak.

A 2013-as évben összesen 320 gyermekkel vették fel a kapcsolatot az utcai szociális munkások, elsősorban az iskolákban, valamint szabadidős tevékenységek és a nyári táborok keretében.

A tárgyévben is az előző évekhez hasonlóan szintén állampolgári bejelentések alapján, több alkalommal jártak a szociális munkások a Vásártér, Vasúti aluljáró, Penny, Spar áruházak és a Piac területén koldulókat keresve.

Járőrözés

A Városi Rendőrkapitánysággal közösen folytatódtak a péntek esti járőrözések, melynek célja a szórakozóhelyeken és közterületen lévő, a szülői házat engedély nélkül elhagyó gyerekek felkutatása, sok esetben ittas gyermekek áldozattá válásának megelőzése, illetve az ittas gyermekek hazaszállítása.

Februártól április végéig az utcai szociális munkások a rendőrséggel együtt az utcákon, iskolák környékén és szabadidős központokban keresték a tanítási időben csellengő gyerekeket. Ez a kezdeményezés célravezetőnek bizonyult, hiszen hétről hétre kevesebb diákot találtak nyilvános helyen tanítási időben.

Csoportos szociális munka:

A csoportos szociális munka jól működött a SÁIK Arany János Tagiskolában, ahol általában heti rendszerességgel délutáni felzárkóztató foglalkozást vezetett az egyik utcai szociális munkás. Ennek keretében a gyermekek önként vállalták a részvételt, megmondták, melyik tantárgyból van szükségük segítségre, de előfordult az is, hogy a foglalkozáson csak beszélgetni volt kedvük.

Készenléti szolgálat:

A készenléti szolgálat megszervezésével a Gyermekjóléti Központ állandó, folyamatos elérhetőséget biztosít a nyitvatartási időn túl felmerülő krízishelyzetekben. A törvényi követelményeknek megfelelően egy munkaidőn túli időben hívható telefonszámon munkatársaink azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtásával igyekeznek segíteni a rászorulókon.

A családgondozók heti váltásban látják el a készenléti szolgálatot. Ebben az évben is mindössze néhány készenléti telefonos megkeresés történt, melyekben konkrét intézkedés kezdeményezésére nem került sor.

Drog-prevenációs szolgáltatás:

A Gyermekjóléti Központ prevenációs feladatainak ellátása során arra törekszik, hogy megelőzze vagy mérsékelje a fenyegető ártalmak kialakulását a gyermekeknél. Az időben, a nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor érkezett segítség hatékony lehet a gondok súlyosbodásának megakadályozásában, megelőzésében.

2013-ban a SÁIK Petőfi Sándor Tagiskolában, a Dornyay Béla Tagiskolában és az Illyés Gyuláné Speciális Szakiskolában megtartott 53 foglalkozáson összesen 831 fő vett részt, valamint 9 fő speciális - addiktológiai gondozását végezte el a tanácsadó kolléga.

A csoportfoglalkozások során szerzett tapasztalat alapján kitűnt, hogy a gyermekek problémamegoldó készsége alacsony szintű, a problémákat agresszív módon próbálják

megoldani. A szerepjátékok során a bábokkal való szerepjátszás sikeresnek bizonyult. A kínálás visszautasítását, valamint az idegenekkel szembeni magatartást gyakorolták elsősorban.

A Salgótarjáni Városi Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési Osztályával jó munkakapcsolatban van az addiktológus tanácsadó. Gyakran tart együtt prevenciós foglalkozást az iskolákban bűnmegelőzési előadóval, aki a jogkövetés erősítésére és a jogellenes cselekedetek következmények bemutatására törekszik a gyerekek körében.

Az addiktológiai tanácsadó a Petőfi Sándor Tagiskolában és az Illyés Gyuláné Speciális Szakiskolában, a Salgótarjáni Rendőrkapitányság bűnmegelőzési munkatársával együtt a tantestület tagjainak tartottak konzultációt a kábítószer fogyasztással kapcsolatosan, a bűnüldözési szerveknek és a gyermekjóléti központnak a megelőzésben rejlő lehetőségeiről. Felhívták a figyelmet azokra a tünetekre, amelyek a kábítószer fogyasztás gyanújelei lehetnek.

Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás:

Célja az iskoláskorú gyermekek tanulásához szükséges alapvető képességek, hiányosságok feltárása és fejlesztése, korrepetálás, osztályozó vizsgára való felkészítés.

2013-ban sajnos csak az első félévben tudtuk biztosítani ezt a szolgáltatást, melynek fő oka a pedagógusok óraszámának növelése, amely miatt nem fér bele az idejükbe a heti 20 óra szolgáltatás biztosítása. Jelenleg is betöltetlen még a munkakör.

Az első félévben összesen 187 alkalommal vették igénybe a gyerekek a szolgáltatást, 5 tanulónak sikerült az év végi pótvizsga a felkészítésnek köszönhetően.

Jogi tanácsadás:

A Gyermekjóléti Központ A Salgótarjáni Térség 5 mikro-térségi központjában: Salgótarjánban, Sóshartyánban, Karancslapujtón, Kazáron és Cereden biztosítja ezt az ingyenes szolgáltatást.

2013-ban Salgótarjánban, az első félévben 152 fő, a második félévben 107 fő, összesen 259-en vették igénybe a tanácsadást.

A segítségkérés témái a korábbiakhoz hasonlóan, továbbra is nagyon sokszínűek, mint pl.: házasságkötés kiskorúaknál, házasság felbontás, gyermekelhelyezés - tartás, kapcsolattartás, kiskorúak vagyoni ügyei, banki kölcsöntartozások, közüzemi hátralékok rendezése, örökléssel összefüggő ügyek, magánkölcönökkel kapcsolatos problémák, távollattással összefüggő ügyek, büntetőfeljelentés családon belüli erőszak, kk. veszélyeztetése, tartás elmulasztása, rokkantsági ügyek, apasági, gondnoksági peres ügyek, biztosítási, baleseti, orvosi műhiba perek, bérkifizetési problémák.

A kliensforgalom és a jogi segítségkérés témái azt igazolják, hogy nagy szükség van a szolgáltatásra, a kliensek visszajelzései kedvezőek.

Pszichológiai tanácsadás:

Tanácsadás jellegű szolgáltatás, egyéni és csoportos foglalkozásokon, ahol a gyermekek és szülők, pszichológiai vizsgálatokon vehetnek részt, a rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel kapnak segítséget a konfliktuskezelésben, kritikus helyzetek esetén pedig továbbirányítják őket a kollégák.

2013-ban Salgótarjánban 58 gyermek, 37 szülő vagy gyám, és 2 pár, összesen 99 fő vette igénybe a pszichológiai szolgáltatást.

Főbb problémátípusok: iskolai hiányzás, válás, szülők közötti nézeteltérések, veszteségélmény feldolgozása, magatartási, illetve viselkedési problémák, tanulási nehézségek.

III.3. Egyéb programok, tevékenységek:

Gyermeknap

2013-ban is, hagyományosan megrendezésre került Salgótarjánban a gyermeknap program, melyben 8 tagiskola 5 fős, hátrányos helyzetű gyermekekből álló csapata vetélkedett egymással a jó hangulatú programok során. A gyermeknap rendezvényre a Városi Rendőrkapitányságról is érkeztek, különböző tesztekkel színesítették a palettát, valamint Sándor Éva kutyás bemutatója és a Zoltán Erika táncsoport műsora tette emlékezetessé a gyermeknapot. Senki nem ment haza üres kézzel, minden csapat és csapattag kapott ajándékot.

Éves tanácskozás

Március végén került megtartásra a kötelező éves tanácskozást, melyen a jelzőrendszer tagjai vettek részt. Értékeltek az előző évet, informálták a jelenlévőket az aktuális helyzetről, a törvénymódosításokról.

Tuti-heti nyári tábor

2013 nyarán ismét megszervezésre került a Tuti-heti szünidei program, akár az elmúlt években. A nyári táborban 6-12 éves korú gyermekek vettek részt, elsősorban a gyermekjóléti központ által gondozott gyermekek, (10 fő) heti egy alkalommal, szerdánként. Célunk, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek részére szórakoztató, hasznos és tartalmas nyári programot biztosítson az intézmény.

Szabad a pálya – pályaválasztási kiállítás

A minden évben megrendezésre kerülő „Szabad a pálya” pályaválasztási kiállításon 2013-ban is képviselték az utcai szociális munkások az intézményt. A szociális szolgáltatások bemutatása volt az elsődleges feladat, egy rövid folyamatábrán kerültek népszerűsítésre a különböző ágazatok. A pályaválasztási kiállítás alkalmával igen széles réteget lehet elérni, ezért az is cél volt, hogy minél több résztvevővel töltsenek ki egy igényfelmérő kérdőívet, az utcai szociális munka tervezéséhez.

Pályázat

Sikeres pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Erőforrás Minisztériumhoz az IFJ-GY-12-B-1 „Utcák-terek Bajnoksága Salgótarján” – címmel, amely az év elején megvalósításra került. Salgótarján városrészein (Baglyasalja, Beszterce, Zagyvapálfalva, Kemerovo ltp., Vásártér, Forgács) megalakult hat labdarúgó csapat, öt héten keresztül mérték össze tudásukat 3 helyszínen, a SÁIK Arany János Tagiskola, a Gagarin Tagiskola és a Beszterce-lakótelepi tagiskola tornatermeiben. A pályázat sikeresen lezárult. A csapatok a mezeket megtarthatták, valamint mindenki kapott ajándékot az első három helyezetten kívül is. A gyerekek nagyon

élveztek a mérkőzéseket, sokat edzettek, hogy elnyerjék az aranyérmeket. Sikerült az értékteremtés, a közösségépítés a fiatalok körében, amelyet, a sport által tapasztalhattak meg.

Karácsony

Hagyományosan, így 2013-ban is megrendezésre került a karácsonyi ünnepség, ahol 20 gondozott család vett részt az ünnepségen, illetve kapott személyre szabott ajándékot az adományozók és az adományokat beszerző kollégák jóvoltából. Az ünnepségen, Szukán Anca gitármuzsikája és a Mackóvár Központi Óvoda kisgyermekének Betlehemes játéka szolgáltatta az ünnepi műsort.

A fentiekből megállapítható, hogy a 2013-as évben igen széleskörű és sokrétű munkát végzett a Gyermekjóléti Központ. A létszámihiányból fakadó túlterheltség ellenére a családgondozók megfelelő szakmai színvonalon végezték el feladataikat. A speciális szolgáltatásokat végzőket is be kellett vonni a családgondozásba, mert e-nélkül nem lehetett volna ellátni a kötelező gondozási feladatokat.

III.4. Gyermek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása több módon biztosítható: bölcsődei, családi napközi, családi vagy házi gyermekfelügyelet, valamint alternatív napközbeni ellátás keretében. Az ellátás során a családban élő gyermekek életkoruknak megfelelő nappali felügyeletben, gondozásban, nevelésben, foglalkoztatásban, étkezésben részesülnek.

III.4.1. Családi napközi

Salgótarjánban 1999 óta működik családi napközi, mely a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Az önkormányzat – 2013. június 30-ig a saját, 2013. július 1-jétől a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása fenntartásában működtetett Egészségügyi - Szociális Központ szervezeti keretein belül – négy 7 férőhelyes családi napközit működtet, valamint ellátási szerződés útján további négy 7 férőhelyes családi napközi működtetéséhez nyújt támogatást.

Ellátottak köre: Salgótarján Megyei Jogú Város közigazgatási területén élő 1-3 éves gyermekek, akiknek – szüleik munkavégzése miatt, illetve bölcsőde hiányában – napközbeni ellátásuk nem megoldott.

Az ellátás igénybevételének módja: A férőhelyek betöltése az Egészségügyi – Szociális Központ igazgatói engedélyével történik. Mind a férőhelyek betöltése, mind az étkezés, mind a nyitva tartás tekintetében a szülők igényeihez igazodnak, szem előtt tartva a rugalmasságot. A családi napközik működését Házirendben szabályozzák, a dolgozók munkaköri leírásuknak megfelelően látják el feladataikat.

Személyi feltételek: 8 fő szakképzett csecsemő- és kisgyermek gondozó látja el a kisgyermek felügyeletét.

Tárgyi feltételek: A családi napközi 4 csoportszobából, konyhából, vizesblokkból és a gyermekek átadására alkalmas öltöző helyiségből áll. A helyiségek kialakításánál szem előtt tartották, hogy azok megfeleljenek a gyermekek mozgás és játékigényének, biztosítsák a kulturált étkezést, nyugodt pihenést. Levegőzésre, szabadtéri játékra zárt udvar áll rendelkezésre, eszközei felújításához – saját forrás hiányában – az intézmény folyamatosan keresi a pályázati lehetőséget.

Férőhelyek száma: 28 fő (4 csoportban). A férőhelyek 100 %-ban betöltöttek, a kisgyermek betegségei, hiányzásai miatt a tényleges kihasználtság 60 %. *Nyitva tartás:* munkanapokon 5.30 – 17.00 óráig.

A családi napköziben dolgozó gondozónők célja és alapelve, hogy a családias, derűs légkörben biztosítsák a gyermekek számára a testi, értelmi, szociális fejlődést, a szükséges változatos tevékenységeket, elősegítsék a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a családdal együtt vállaljanak felelősséget a társadalmi elvárásoknak megfelelő gyermeki személyiségfejlődésért.

Módszereik:

- Olyan környezet kialakítása, ahol a gyermekek tevékenykedhetnek, tapasztalatokat szerezhhetnek, ezzel segítve önállósodásukat.
- A gyermekek életkorához igazodó tájékoztatás.
- Átgondolt, megtervezett, rugalmas napirend.
- Napi étkezés illetve pihenés során figyelembe kell venni az egyéni igényeket.
- Kapkodás és feszültségmentes munkavégzés.
- Szeretet kinyilvánítása folyamatos törődéssel, érdeklődéssel.
- Optimista szemlélet, derűs légkör megteremtése.
- Nehézségek, problémák őszinte megbeszélése, kölcsönös bizalom kialakítása.

III.4.2. Ellátási szerződés alapján működtetett családi napközik:

Közgyűlési döntések alapján az önkormányzat 2010-től két nonprofit kft-vel kötött ellátási szerződés alapján további 7-7 férőhelyen biztosítja a családi napközi ellátást. Az ellátási szerződések értelmében az önkormányzat 2013-ban - az Egészségügyi - Szociális Központon keresztül - a beiratkozott gyermekek után 35.000 Ft/hó/fő támogatásban részesítette a szolgáltatókat a 2013. évben.

Mind a *Futrinka Meseház Non-profit Kft.* fenntartásában működő családi napköziben (Salgótarján, Rózsafa út 106.), mind a *Kistipegő Nonprofit Kft.* fenntartásában működő családi napköziben (Salgótarján, Corvin út 18.) 2013. december 31-ig havi 7-7 salgótarjáni ellátott került támogatásra.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a 24/2011. (II. 17.) Öh. sz. határozatában döntött a *Keresztény Advent Közösség* fenntartásában kétszer hét férőhelyen működtetett családi napközire vonatkozó ellátási szerződés megkötéséről. Ennek értelmében az önkormányzat – az

Egészségügyi - Szociális Központon keresztül – a beiratkozott gyermekek után 20.400 Ft/hó/fő támogatásban részesítette a szolgáltatót. 2013. évben havi 14 fő került támogatásra.

Mindhárom külső szolgáltató az ellátási szerződésben foglaltak szerint évente a Közgyűlésnek beszámol a családi napközik működéséről.

III.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve ha a gyermekek átmeneti gondozása családok átmeneti otthonában biztosított - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról – teljes körű ellátásáról – kell gondoskodni.

A gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

III.3.1. Gyermekek átmeneti otthona

A Zabaron működtetett szolgáltatás keretében a családban nevelkedő, rászoruló gyermeket ideiglenes jelleggel az életkorához, egészségi állapotához és egyéb szükségleteihez igazodó, teljes körű ellátást biztosító a Gyvt-ben meghatározott ideig tartó átmeneti gondozásban kell részesíteni. Az átmeneti gondozásban részesített gyermek gondozásának, nevelésének célja, hogy ideiglenesen helyettesítse a gyermek gondozásában akadályoztatott szülő gondoskodását, együttes elhelyezést és ellátást biztosítson az otthontalanná vált szülő és gyermeke számára, valamint a szülőhöz történő visszakerülés feltételei megteremtésének elősegítése.

Ellátottak köre

A Gyermekek Átmeneti Otthona ellátottjai a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak területén élő 3-18 éves kor közötti gyermekek, akik átmenetileg ellátás, és felügyelet nélkül maradnak, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Továbbá, azok az anyák, akik 14 éves kor alatti gyermekével együtt kéri elhelyezését.

Cél és feladatrendszer:

Az alapellátás keretében a családban nevelkedő, rászoruló gyermeket ideiglenes jelleggel az életkorához, egészségi állapotához és egyéb szükségleteihez igazodó, teljes körű ellátást biztosító a Gyvt.-ben meghatározott ideig tartó átmeneti gondozásban kell részesíteni. Az átmeneti gondozásban részesített gyermek gondozásának, nevelésének célja, hogy ideiglenesen helyettesítse a gyermek gondozásában akadályoztatott szülő gondoskodását, együttes elhelyezést és ellátást biztosítson az otthontalanná vált szülő és gyermeke számára, valamint a szülőhöz történő visszakerülés feltételei megteremtésének elősegítése.

Alapelvek:

Az átmeneti gondozás alapelve, hogy, lehetőséget nyújt az addig passzív szülőnek és gyermeknek, hogy aktív klienssé válják. Az eset kapcsán a legfontosabb "szakember" a szülő, és a gyermeke. Az átmeneti gondozás során a szakember tudása kizárólag a gyermek, illetve szülei szükségleteinek kielégítését szolgálja.

Az átmeneti gondozás fő irányvonalai: gondozás, a napi struktúra biztosítása, stabilizáció és biztonság.

Befogadás:

A gyermekek átmeneti otthona alapellátás keretében, önkéntesen vehető igénybe. A befogadás történhet krízishelyezéssel, és kérelem útján. Krízishelyezéssel azonnali a befogadás. Kérelem útján történő elhelyezés esetében, a szülő, gondviselő kérelmet nyújt be gyermeke átmeneti gondozásba vételéhez. A kérelemben megjelöli az átmeneti gondozás kezdetének és várható befejezésének időpontját. A kérelemre az otthon szakmai vezetője három napon belül írásban reagál. Az átmeneti gondozásról, valamint a teljes körű ellátásról, az ellátást nyújtó megállapodást köt a szülővel.

A gyermekek átmeneti otthona az otthonba történő befogadásról haladéktalanul értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálatot. Együttműködik a gyermekjóléti szolgálat családgondozójával, akinek segítségével a gyermek gondozásához, neveléséhez szükséges információkat szerez (pl.: egészségi állapot, magatartási jellemzők, kapcsolatrendszer, egyéb körülmények stb.).

Amennyiben az átmeneti gondozás időtartama előreláthatólag egy hónapnál hosszabb idő, az otthon a gyermekjóléti szolgáltatást végző családgondozó bevonásával három héten belül elkészíti az egyéni nevelési, gondozási tervet.

A 15/1998 (IV.30.) NM rendelet szerint az átmeneti gondozásban lévő gyermeknek teljes körű ellátást kell biztosítani. Az étkezési, és fenntartási költségeket a fenntartó finanszírozza, illetve havi 50000 forint ellátmányt biztosít a teljes körű ellátás költségeire. A felső ruházatot, játékot többnyire adományokból biztosítjuk. Jelentős költség, a tisztító-és takarítószer, a személyi higiéniát biztosító eszközök, írószer, iskolai felszerelés vásárlása.

A Gyermekek Átmeneti Otthona 2010. március 2-án kezdte meg tényleges működését. Az otthon 12 férőhellyel engedélyezett. A személyi és tárgyi feltételek megfelelnek az előírásoknak, biztosítják a zavartalan működést.

Az intézményben 3 lakószoba, 1 krízisszoba, 1 iroda, 1 melegítő konyha, 1 étkező, 1 nappali folyosó, zuhanyzók, WC-k, mosdók kerültek kialakításra. Az otthonnak körbe kerített nagy udvara van. A házban a fűtést, és meleg vízellátást gázzal biztosítjuk. A helyiségek jól felszereltek, az előírásoknak megfelelnek. Telefon, kábel TV, internet van. Az irodában az adminisztrációs munkához számítógép rendelkezésre áll.

A személyi feltételek szintén megfelelnek a jogszabályi előírásoknak. A dolgozók mindegyike rendelkezik a szükséges iskolai végzettséggel.

Az intézmény dolgozói jelenleg: 1 fő szakmai vezető, 1 fő nevelő, 1 fő gyermekvédelmi asszisztens, 3 fő gyermekfelügyelő, 1 fő családgondozó (rész munkaidőben, heti 10 óra).

Engedélyezett gondozási napok száma a 2013-as évben: 4392, kihasznált gondozási napok száma: 1597. Kihasználtság: 36 %

Hónap	Ellátotti létszám	Ellátott gyermekek száma	Ellátott szülők száma	Gondozási napok száma	Kihasználtság (%)
Január	9	7	2	186	50%
Február	6	4	2	168	48%
Március	6	2	2	186	33%
Április	6	4	2	153	42,5%
Május	6	4	2	92	24,7%
Június	8	5	3	134	37%
Július	6	4	2	183	49%
Augusztus	3	2	1	90	24%
Szeptember	0	0	0	0	0%
Október	9	6	3	155	42%
November	11	8	3	180	50%
December	17	12	5	208	76%

Az év során az átmeneti gondozást 4 gyermek esetében második alkalommal is igényelte szülő. Egy gyermek esetében az anya saját maga számára is kért elhelyezést újra.

A bekerülés okai:

Lakhatási problémák: 13 gyermek esetében

Szülő egészségi problémája: 1 gyermek esetében

Családi konfliktus: 7 gyermek esetében

Egyéb ok: (szülők távol vállaltak munkát): 4 gyermek esetében

A 2013 év során az ellátottak lakóhely szerinti megoszlása:

Salgótarjáni lakos: 12 gyermek, 6 anya, Zabari lakos : 8 gyermek, 2 anya, Somoskőújfalui lakos: 2 gyermek, 1 anya, Sósartyáni lakos: 2 gyermek, 1 anya, Etesi lakos: 1 gyermek. Három gyermek esetében változott a lakcím az átmeneti gondozás ismételt igénylése előtt, így ők is salgótarjáni lakcímmel kerültek újra átmeneti gondozásba 2013.12.09.-én, jelenleg is az otthon lakói, édesanyjukkal együtt.

Salgótarjániakra vonatkozó adatok, átmeneti gondozás időtartama:

3 gyermek esetében 2 hónap

1 gyermek és egy anya esetében 1 év

- 2 gyermek és egy anya esetében 4 hónap
- 2 gyermek és egy anya esetében 2 hónap
- 1 gyermek és egy anya két alkalommal vette igénybe az ellátást: 1 hónap, majd 5,5 hónap időtartamra.
- 3 gyermek és 2 anya néhány napra (4-5), krízishelyzet miatt kért ellátást.

A gyermekek az átmeneti gondozás időtartama alatt teljes körű ellátásban részesülnek. Óvodai ellátásuk helyben, Zabar községben biztosított, az általános iskolások Cereden tanulnak. Orvosi ellátás Zabaron elérhető, fogorvosi rendelő Cered községben található.

A napi teendők mellett a szabadidő tartalmas eltöltéséről is gondoskodunk, az ünnepeket közösen megtartjuk. Segítjük az anyák munkavállalását, illetve képzéseken való részvételét.

III.3.2. Családok átmeneti otthona

A családok átmeneti otthonában nyújtott szolgáltatások célja, hogy a rászorultság mértékétől függően segítse a családot a gyermeknevelésben. A családok átmeneti otthona olyan gyermekjóléti alapellátás, amelynek célja, hogy a családi krízis következtében otthontalanná vált szülők és gyermekeik részére, átmeneti időre – az elhelyezést kiváltó okok megszűntéig - otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosítson. Mindez annak érdekében, hogy a gyermekek veszélyeztetettségét megelőzze, vagy a már kialakult veszélyeztetettséget megszüntesse, és ezzel is a családok megtartó erejét erősítse.

2010. március 1-jétől Etesen, 16 férőhelyen családok átmeneti otthona működik.

Személyi és tárgyi feltételek:

A családok átmeneti otthonában a személyi, tárgyi feltételek is megfelelnek a jogszabályi előírásoknak.

Az intézmény dolgozói: 1 fő szakmai vezető, 3 fő szakgondozó, 2 fő családgondozó.

Az intézményben 4 lakószoba, 2 WC (melyből 1 akadálymentesített) 1 közös fürdőszoba, 1 közös konyha, 1 közösségi helyiség, 1 krízis szoba vizesblokkal, 1 gondozói szoba és a hozzátartozó vizesblokk, 1 raktárhelyiség található. Az intézmény összkomfortos, meleg vizes, gázfűtéses épület. Belső berendezése teljesen modern, műszaki dolgokkal (televízió, rádió, konyhai gépek, mosógép) felszerelt. A lakószobákban 2 db emeletes ágy, asztal, székek szekrények találhatóak.

A családok intézménybe való bekerülése két módon történik: egyrészt az érintettek maguk kéri felvételüket, másrészt, a szociális, gyermekvédelmi –és egészségügyi ellátórendszer különböző tagjain keresztül kerülnek az intézménybe. 2013. évben 4 esetben a szülő kérelmezte az ellátás igénybevételét a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat segítségével.

Az intézményben folyó szakmai munka:

Elsődleges céljuk, hogy a beköltöző családokat lakásproblémáik tartós rendezéséhez szükséges "önerő" (kapcsolati -, pénzügyi -, belső erőforrások és készségek) előteremtésére motiválják, és rendszeres tájékoztatást nyújtsanak arról, hogy milyen állami, önkormányzati támogatásokat, illetve más egyéb külső forrásokat vehetnek igénybe a lakásproblémájuk és anyagi helyzetük rendezése érdekében.

A tájékoztatás és az információk nyújtása mellett fontos az ügyfelekkel folytatott mentálhigiénés tevékenység, mely záloga lehet a hajléktalan létből való kikerülésnek, hiszen olyan motivációs

elemeket ébreszthet, amelyek egyéneket, családokat a társadalmi és gazdasági önállóság megteremtésének irányába terelhetik:

- ösztönözhet a takarékosagra,
- az önerő vállalására anyagiakban is,
- előkészíti az intézményi ellátásban élőket az intézményes ellátási formákból való kikerülésre.

Szabadidős programok

- Farsang, Nőnap , Nemzeti Ünnepek
- Húsvét hetén húsvéti díszek készítése, közös sütemény sütés,
- Madarak, fák napja ,
- Anyák napi készülődés,
- Gyermeknap, egész napos program keretében sportvetélkedő, játékos vetélkedő, kézműves foglalkozás,
- Mikulásvárás, karácsonyi készülődés,
- Karácsonyi ünnepek
- Születésnapok alkalmával zenés kerti parti a gyerekeknek.
- Hétfvégenként –jó idő esetén – közös nyársalás , közös beszélgetések
- Az intézmény udvarának egyik szegletében konyhakert került kialakításra, melyet a szülők a gyermekekkel közösen gondoznak. A nyári termésünkből még fagyasztásra is kerültek élelmiszerek.

Az udvaron homokozó és nyársaló hely is került kialakításra.

2013. év statisztikai adatai

	Engedélyezett gondozási napok száma	Kihasznált gondozási napok száma	Kihasználtság %	Kihasználtság fő
2013. év	5840	4335	74	12

Ellátottak száma 2013. évben

Hónap	Ellátotti létszám	Ellátott gyermekek száma	Ellátott szülők száma	Gondozási napok száma	Kihasználtság (%)
Január	16	9	7	496	100
Február	16	9	7	442	99
Március	14	8	6	429	87
Április	9	5	4	270	56
Május	9	5	4	279	56
Június	13	7	6	370	77
Július	9	5	4	279	56
Augusztus	9	5	4	243	49
Szeptember	14	9	5	383	80
Október	17	11	6	324	65

November	14	8	6	386	80
December	14	8	6	434	88

A gondozott családok összetételére a legjellemzőbb az egy- és kétgyermekes családok, azonban megfordultak három vagy többgyermekes családok is az intézményben.

A befogadott családok nagy része nem volt ismeretlen a gyermekjóléti szolgálatok számára. Általában ők kérték a család felvételét, legtöbb esetben már alapellátásban részesültek, mivel a lakhatáson kívül más jellegű problémák is adódtak a családokban. Volt olyan család, aki ismerősök által hallott az intézmény létezéséről és személyesen kereste fel az otthont, akadt olyan is aki a családsegítő szolgálat munkatársaitól értesült erről a lehetőségről.

A bekerülés okaira vonatkozó adatok

A szülők életvezetési problémái:	1 család esetében (2 gyermeket érint)
A szülők egészségügyi problémái:	2 család esetében (2 gyermeket érint)
A szülők lakhatási problémái: /elégtelen lakhatási körülmények hajléktalanná válás	5 család esetében (11 gyermeket érint)
Gyermek magatartási problémái	1 család esetében (2 gyermeket érint)
Családi konfliktus:	2 család esetében (7 gyermeket érint)

Minden család esetében több probléma együttes jelenléte is eredményezte az elhelyezés szükségességét. A hajléktalanná válás leggyakoribb oka a házastársi, élettársi kapcsolat felbomlása és az albérleti szerződés megszűnése jelentette.

2013. évben két család is visszakerült 2 éven belül az Otthonba.

2013. évben 10 család (összesen 19 gyermek és 13 felnőtt) számára biztosítottunk elhelyezést az otthonban.

Az év során a Salgótarjáni Kistérség településéről is igénybe vették az ellátást. Litkéről 1 anya 4 gyermekével, és Vizslásról 1 anya 1 gyermekével.

Salgótarjáni gondozottak adatai

Gyermek	Anya	Apa	2013
2 fő	1 fő	-	12 hónap
2 fő	1 fő	1 fő	7 hónap
2 fő	1 fő	-	2 hónap
1 fő	1 fő	-	4 hónap
1 fő	1 fő	-	7 hónap
2 fő	1 fő	1 fő	6 hónap
1 fő	1 fő	-	3 hónap
2 fő	1 fő	-	3 hónap
1 fő	1 fő	-	2 hónap

Észrevételek, tapasztalatok

A jó idő (fűtési szezon vége) megérkeztével a családok egymás után költöztek ki az Otthonból. A nyári időszakban a legtöbb rászoruló család megpróbálja máshol rokonoknál megoldani lakhatási problémáit. Amint bejött a rossz idő az üres férőhelyek folyamatosan feltöltődnek.

A családok beköltözése után az egymáshoz való alkalmazkodás, a napirend valamint a házirend szabályainak betartása jelentette a legnagyobb problémát a lakók részéről. A családok eladósodott helyzetéből kifolyólag több esetben és több családnál előfordult, hogy

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a társulás által fenntartott intézményen kívül a **Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete** által fenntartott Menedék Családok Átmeneti Otthonában **ellátási szerződés útján** biztosítja ezen ellátást, 3 férőhely működtetéséhez támogatást nyújtva. Az ellátási szerződésben foglalt kötelezettségének eleget téve a fenntartó minden évben a Közgyűlés előtt beszámol az otthon működéséről.

IV. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok

Elmondható, hogy a bűnelkövetésre ható tényezők közé a munkanélküliség okozta esélytelenség, az életszínvonal romlása, az alkohol-és drogfogyasztás mellé a motiválatlan, deviáns, a társadalmi együttélési normáknak nem megfelelő magatartásformák kialakulása is felsorakozott.

A leginkább veszélyeztetett serdülő és fiatal-felnőttkorosztály többsége jelentős problémákkal küszködik. A konfliktusokkal, nem ritkán súlyos erőszakkal terhelt családi háttér, hanem a szűkebb, tágabb környezet rossz szociális helyzete is jelentős teherként nehezedik a fiatalokra.

A fiatalok elkövetőket elsősorban a pénz vagy egyéb, pl. a sértetten látható ékszer motiválja megszerzésre azért, hogy a szórakozási szokásaikat finanszírozni tudják. Jellemző az ilyen elkövetői körre a szükségtelen erőszak, vagy a mértéken felüli bántalmazás.

A városban jelentős a veszélyeztettként nyilvántartott kiskorúak száma. 2013. december 31-én Salgótarján városban 93 gyermek volt védelembe véve és 55 gyermek esetében került sor – 50 órát meghaladó igazolatlan iskolai mulasztás miatt – az iskoláztatási támogatás folyósítása szüneteltetésének kezdeményezésére. 2013. január 1-jétől – a járások létrejöttétől - a rendőrség a járási gyámhivatal felé jelzi a kiskorú sérelmére elkövetett bűncselekményt. 67 kiskorú (ebből 24 fő 0-14 éves, 43 fő 14-18 éves) követett el szabálysértést, bűncselekményt.

Egyrészt ők lehetnek a bűncselekmények potenciális vagy tényleges áldozatai, másrészt elkövetőkké válhatnak. Problémát jelent a csellengő, csavargó, kalandvagyó gyermekek, a szabadidejüket értelmetlenül töltő fiatalok kezelése.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011. szeptemberi ülésén fogadta el Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepcióját a 2011-2015

évekre vonatkozóan. A koncepcióban a közbiztonság fenntartása és javítása érdekében megfogalmazott feladatok végrehajtása folyamatos.

Az Önkormányzat által indított és irányított, több településen működtetett, „Összefogás az áldozatokért” elnevezésű áldozattá válás megelőzése és az áldozatsegítés érdekében működtetett projekt megvalósítása 2015. március 31-ig tart, melynek keretében a lakosság széles körét érintő programok, tájékoztatók, lakossági fórumok zajlanak.

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság szerteágazó tevékenységet fejt ki a bűnmegelőzés terén, évek óta számos témában tartanak oktatást szakemberek bevonásával tanórák keretében az iskolákban.

Az általános iskolákban a tanulók részére rendszeresen bűnmegelőzési órákat tartanak, folyamatos a DADA oktatás, segítik a partfogó felügyelői tevékenységet, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálatával naprakész kapcsolatban állnak.

VI. Civil szervezetekkel való együttműködés

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása a szakmai szereplők közötti együttműködést, az intézmények közötti koordinációt, megalapozott, tervszerű és széleskörű szakmai kapcsolatrendszer feltételez. E feladatok ellátása sok szakma képviselője számára kötelezettség, ugyanakkor eredményes munkát végezni csak a helyi társadalom, gyermekekért, fiatalokért felelősséget vállaló tagjainak összefogásával lehet.

Szép példája az összefogásnak a Zöldfa úton a Csillag Szolgáltató Pont létrejötte, amely a „Zöldfa úti Komplex telep” programon belül az Önkormányzat, és a Kézfogás az Esélyegyenlőségért Közhasznú Egyesület konzorciumi összefogásával valósult meg.

A projekten belül számos programlehetőség nyílik meg a felnőttek és fiatalok, illetve gyermekek számára: informatikai képzés, 7-8. osztályos felzárkóztató oktatás, sportfoglalkozások, szabadidős tevékenységek, kompetenciafejlesztés három területen: magyar nyelv, matematika, idegen nyelv. A projektben résztvevők egészségügyi felvilágosításban, a gyermekek fokozott védőnői szolgáltatásban részesülnek.

Az „Összefogás az áldozatokért” projekt keretében az Önkormányzatnak megállapodása van a Salgótarján Nagyvárosi Polgárőr Egyesülettel és a „FEST” Egyesülettel a projektben végzendő tevékenységek közös vitelére.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása során az elkövetkezendő években továbbra is szükséges a civil szervezetekkel való szoros és hatékony együttműködés.

VII. Összegzés

Fentiek alapján megállapítható, hogy 2013. évben a jegyzői, polgármesteri hatáskörbe tartozó gyermekjóléti feladatok ellátása a vonatkozó jogszabályok szerint történt. Az Önkormányzat a továbbiakban is fontosnak tartja a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások szakmai színvonalának, a jogszabályokban előírt, a működési engedély alapjául szolgáló személyi, tárgyi feltételeknek a folyamatos biztosítását. Az ágazatra vonatkozó pályázati lehetőségeket folyamatosan figyelemmel kell kísérni.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2013. évi ellátásáról szóló tájékoztatót vegye tudomásul.

Salgótarján, 2014. május 06.

dr. Romhányi Katalin
irodavezető